

Одговори на питања која су постављена на округлом столу одржаном 14. јула 2025. године у оквиру јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о посебним поступцима ради реализације међународне специјализоване изложбе EXPO BELGRADE 2027

1. Досије за признање Специјализоване изложбе ЕКСПО 2027 Београд усвојен од стране Међународног бироа за изложбе (Bureau International des Expositions)

- Досије за признање представља план организације и реализације изложбе, који укључује поверљиве информације попут планова пројекције развоја, комерцијалних стратегија, безбедносних протокола, планова инфраструктуре и логистике, преговора са међународним партнерима, стратегија за управљање људским ресурсима, као и маркетинг и комуникационих стратегија.
- Управо због свега наведеног, не постоји обавеза објављивања досијеа за признање. Наиме, у највећем броју случајева земље домаћини нису објављивале текст досијеа за признање, или су их објављивале након што се заврши изложба, што ће урадити и Република Србија као домаћин Специјализоване изложбе ЕКСПО 2027 Београд.
- Додатно, одређени сегменти Досијеа за признање подложни су даљим преговорима и развоју током припрема и имплементације. Коначна решења и релевантни прописи који проистекну из Досијеа за признање биће објављени у складу са законским оквиром Републике Србије. Тако ће, на пример, текст међународног споразума у ком су имплементирана одређена решења из досијеа, бити јавно доступан након ратификације споразума.

2. Финансијски аспекти

- Скок у будућност 2027 обухвата 323 пројекта чија је вредност 17,8 милијарди евра.
- ЕКСПО 2027 чини 6 пројеката чија је вредност 1.290.000.000 евра, укључујући пратећу инфраструктуру, Акватик центар, резиденцијални комплекс 1.500 станова, пругу Земун - Аеродром – Експо и нови пристан на Сави.
- До 2027. године биће уложено у 323 пројекта широм Србије, који су вредни укупно 17,8 милијарди евра. Дакле, није реч само о улагању у Експо комплекс, већ о улагању у све делове наше земље, и то у пројекте из области инфраструктуре, енергетике, науке, образовања. Сви ови пројекти треба да се заврше до 2027. године, када ћемо бити домаћини Специјализоване изложбе ЕКСПО 2027 Београд.
- Сви подаци су доступни у оквиру Фискалне стратегије за 2026. годину са пројекцијама за 2027. и 2028. годину која је јавно објављена на сајту Министарства финансија www.mfin.gov.rs.

3. Грађевинска дозвола за Национални фудбалски стадион

- За Национални фудбалски стадион је издата грађевинска дозвола за темеље и темељну конструкцију у оквиру које се изводе радови по пријави радова поднетој у складу са законом.
- Поднет је захтев за грађевинску дозволу за стадион – фаза 2 остатак објекта, а све у оквиру важеће законске регулативе, имовинско-правни односи су решени.
- Сви радови су до сада изведени у складу са издатом грађевинском дозволом.

4. Доступност документације на Централној евиденцији обједињене процедуре (ЦЕОП)

- На ЦЕОП-у су доступни они подаци који према важећим законима могу бити објављени, а који се односе на радове у оквиру Просторног плана подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона, док пројекти садрже све елементе прописане законом и локацијским условима.
- Документација за све пројекте, независно од ЕКСПО пројеката, увек је доступна искључиво подносиоцу захтева и надлежним органима (општи режим). Пројектанти и извођачи сматрају да је одређена документација, попут пројектних решења или техничких спецификација пословна тајна, због чега може бити делимично или потпуно недоступна како би се заштитили пословни интереси што представља уобичајену праксу, а имајући у виду да та документација представља интелектуалну својину извођача и пројектанта.

5. Питање прикључења објекта изграђених у оквиру Просторног плана подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона на систем за прераду отпадних вода у Сурчину

- Подручје Сурчина се обрађује у оквиру батајничког канализационог система којим се предвиђа и израда постројења за прераду отпадне воде „Батајница“. Експо пројекат је помогао да се процес израде пројектне документације убрза па је у току израда идејног решења батајничког канализационог система у који спада и Сурчин заједно са Експом.
- Везивање пројекта Експо се врши кроз постојећу инфраструктуру односно потисом фекалне канализације у два правца, један према Сурчину а други према црпној станици на Новом Београду као алтернативно решење у случају великих оптерећења. Такође у оквиру Експо пројекта планиран је и сет црпних станица које имају одређене запремине у циљу изравнавања транспорта фекалне канализације. Ова решења ни на који начин не утичу на квалитет услуга према осталим становницима Сурчина.

6. Пристаниште у оквиру Просторног плана подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона – четврта фаза

- Након усвајања Просторног плана подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона - четврта фаза, планира се изградња међународног пристаништа, а не градског пристаништа за Експо, све у складу са законом предвиђеним процедурама. Пристаниште је

на планираној локацији потребно имајући у виду близину свих других садржаја који ће бити присутни а дефинисани су усвојеним просторним планом. Међународно пристаниште ни на који начин не утиче на постојеће рени бунаре.

- На наведеној локацији се тренутно налази претоварно место за које су добијене све неопходне дозволе надлежних органа.

7. Решавање имовинско-правних односа, односно констатација у вези са изјавама инвеститора да ће пре издавања употребне дозволе решити имовинско-правне односе на непокретностима

- За све објекте, односно за све радове који се тренутно изводе у оквиру Просторног плана подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона, као и за сву пратећу инфраструктуру, издате су грађевинске дозволе. Инвеститор поступа у складу са важећом законском регулативом, у складу са усвојеним плановима и пројектном документацијом која је у потпуности усклађена са свим издатим условима.
- Чланом 69. Закона о планирању и изградњи предвиђена је могућност да се за изградњу линијских инфраструктурних објеката као доказ о решеним имовинско-правним односима на земљишту, може, уместо прописаних доказа из овог члана и других доказа прописаних овим законом доставити и попис катастарских парцела са приложеним сагласностима власника, односно корисника земљишта, односно изјаве инвеститора да ће пре издавања употребне дозволе решити имовинско-правне односе на непокретности.
- Пријава радова за линијске инфраструктурне пројекте се врши у складу са Законом о планирању и изградњи, за све делове инфраструктуре где је решено имовинско-правно питање и радови се изводе у оквиру пријаве радова.

8. Обнова савског насипа

- Планирана је санација савског насипа на начин да се предвиђа израда сервисне саобраћајнице у брањеној зони насипа, као и претварање круне насипа искључиво у пешачко-бицикличку стазу.
- Осим изградње пристаништа за бродове, у овој зони ће бити потпуно реконструисано укупно 12 рени бунара дуж Сурчинског поља, пет у првој фази и седам у другој, који су изузетно важни за безбедно и ефикасно снабдевање града пијаћом водом.
- Додатно, биће потпуно реконструисана и обалоутврда, а биће изграђене и пешачке и бицикличке стазе које ће се простирати до парка Ушће. Укупна дужина стазе, од Екса до Ушћа, биће 15,5км.
- Осим тога, санацијом и реконструкцијом насипа од Блока 45 до Остружничког моста се подиже ниво безбедности тако што се комплетна кота круне насипа подиже за 30-60 цм и тако се остварује јединствена линија одбране од поплава, а са друге стране се изградњом сервисне саобраћајнице сва возила уклањају са Савског насипа.

9. Питање водоснабдевања

- За све планиране радове у оквиру Просторног плана подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона је израђена документација, или је у току израда документације, према Закону о планирању и изградњи.
- Самим тим, Законом је предвиђено исходавање локацијских услова, а који обухватају и издавање услова Београдског водовода и канализације.
- Инвеститор је у свим пројектима поступио у складу са Законом о планирању и изградњи исходавањем локацијских услова и пројектовањем према условима.

10. Информације о мерама заштите београдског изворишта

- Развој подручја Сурчинског доњег поља, у оквиру којег се између осталих садржаја налазе и објекти међународне изложбе Експо 2027 и Националног фудбалског стадиона, захтевао је темељно сагледавање водопривредне проблематике на целом подручју Сурчинског доњег поља, које представља просторно-функционалну целину. Свеобухватна и интегрална анализа са водопривредног аспекта урађена је у оквиру „Генералног пројекта хидротехничког уређења Сурчинског доњег поља“ (Институт Јарослав Черни, 2023. год), кроз 16 књига у којима су обрађени сви најважнији аспекти уређења површинских и подземних вода на овом простору. Пројекат је посебном књигом анализирао потенцијални утицај будућих садржаја на режим рада Београдског изворишта (количине и квалитет вода).
- Сагласно пројектованим решењима, анализа потенцијалног утицаја хидротехничког уређења простора СДП у односу на постојеће стање, са квантитативног и квалитативног аспекта, урађена је кроз хидродинамичке прорачуне струјања подземних вода. Ови прорачуни су обухватили симулацију утицаја планираних техничких решења за хидролошке и климатске услове репрезентативне за ово подручје.
- Циљ ових анализа је, полазећи од законских ограничења која се односе на активности у зонама санитарне заштите (у складу са Законом о водама и одговарајућим уредбама), детаљна анализа свих аспеката потенцијалног утицаја планираних радова и објеката на режим и квалитет подземних вода на простору у II и III зони санитарне заштите. Ово обухвата: анализу рањивости подземних вода и процену ризика од загађења, хидродинамичке прорачуне утицаја на подземне токове, дефинисање конкретних и применљивих мера заштите за интегрисање у техничку документацију и примену у току изградње и експлоатације објеката, као и друге мере (мониторинг квалитета и количине подземних вода).
- На овај начин, за објекте у оквиру пројекта Експо 2027, укључујући и пристан, процес пројектовања и извођења се одвија у строго контролисаним условима, уз пуно поштовање услова заштите изворишта и у сарадњи са надлежним институцијама, пре свега ЈКП „Београдски водовод и канализација“. Очување квалитета пијаће воде за Београд је апсолутни приоритет свих актера укључених у реализацију овог пројекта.
- Сагласно Правилнику о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања, све мере су дефинисане локацијским условима јавних предузећа и од тога није одступано приликом пројектовања објеката а ни приликом

извођења радова. Технологија која се користи не оштећује повлатни слој, а свуда где је потребно, користе се заштитне мере.

- Укупно има око 100 рени бунара. Рени бунари у целости обезбеђују око 40 % водоснабдевања Београда, а остало је прерада површинских вода. Дакле, 5 до 6 бунара који имају теоријски али не и технички контакт у широј зони Доњег Сурчинског поља учествују у водоснабдевању Београда с обзиром на њихову издашност са не више од 1,5 до 2,0 %. Управо ће Експо пројекат омогућити да се ревитализацијом неких од тих бунара тај проценат повећа повећањем њихове издашности.
- Уз пројекат Експо реализоваће се и ревитализација бар 10 рени бунара што ће довести до повећања њихове издашности с обзиром да бунари имају свој век трајања и након одређеног периода колмирају (односно делимично се зачепљују) што је познати феномен свуда у свету.
- Изведени су ЦФА шипови који су безбедни, уколико се ипак радило о незнатном броју шипова (мање од 1 % шипова) који се раде са исплаком та исплака је морала да буде environmental friendly тако да нема дилеме о томе да ли су предузете све неопходне мере.

11. Друштва посебне намене основана у складу са Законом о посебним поступцима ради реализације међународне специјализоване изложбе EXPO BELGRADE 2027

- СПВ је правно лице основано да испуни специфичне, привремене циљеве и свуда у свету има широку употребу и примену у свим већим грађевинским пројектима. Као посебно правно лице, СПВ има своју оперативну и власничку структуру и финансијски је независно са сопственим билансима.
- С обзиром да се ради о предузећима посебне намене које имају дефинисан рок трајања, веома ретко се код оваквих предузећа јавља потреба за стално запосленима.
- С тим у вези, Влада Републике Србије је одлуком из јануара 2024. основала 6 СПВ друштава (Галовица 1,2,3 те Петрац 1,2,3) као једночлана друштва са ограниченом одговорношћу (ДОО) чији су органи управљања Скупштина и Директор, ради изградње стамбених објеката за смештај учесника и посетилаца специјализоване изложбе ЕКСПО 2027. Након реализације пројекта (издавање употребне дозволе и уписа објеката у катастар непокретности), ова Друштва престају са радом у складу са Законом, а сва права и обавезе Друштва преносе се на Републичку дирекцију за имовину Републике Србије.
- Што се остварених пословних прихода у току 2024. тиче, из Финансијских извештаја за 2024. је јасно и транспарентно приказано да се ради о Приходима - Повећању вредности залиха недовршених и готових производа који се књиже на конту 630, и што представља добру књиговодствену праксу, у складу са рачуноводственим стандардима, документовану испостављањем оверених грађевинских ситуација које прате физичку реализацију пројекта.
- У погледу питања остваривања профита, указујемо да Влада РС (оснивач) још није донела одлуку о начину даљег коришћења/поступања са смештајним капацитетом/становима чија је изградња у току а након завршене манифестације ЕКСПО 2027, али су они свакако димензионисани за будућу комерцијалну продају. Тек након продаје моћи ће да се дефинише профит.

12. Технички преглед објеката / употребна дозвола/ безбедност објеката

- Објекти који се граде за потребе реализације међународне специјализоване изложбе EXPO BELGRADE 2027 укључујући сву инфраструктуру која је неопходна за предметне објекте биће изведени у складу са пројектом за грађевинску дозволу и пројектом за извођење радова, а Комисија за технички преглед објеката ће у свом извештају потврдити да су објекти изграђени у складу са тим пројектима, као и следећих шест ставки: да су спроведене мере заштите од пожара, да је заштићена животна средина, да је у току пробног рада утврђена испуњеност услова, да је канализациони систем тестиран (посебно јер се гради на водоносном подручју), да се не загађују подземне воде, и да је објекат коначно подобан за употребу, тј. да може да се користи, односно пусти у рад.
- Поступак издавања самог решење о употребној дозволи је корак кроз који се само констатује да је извршен технички преглед објекта и све оно што претходи раду комисије, тестирање система, прибављање свих потребних сертификата за уграђене материјале као и проверу објекта у погледу мера које се односе на заштиту од пожара. С тим у вези указујемо да се у поступку формалног издавања употребне дозволе не врши провера безбедности објекта што произилази из одредби члана 8ђ Закона о планирању и изградњи: *Током спровођења обједињене процедуре, надлежни орган искључиво врши проверу испуњености формалних услова за изградњу и не упушта се у оцену техничке документације, нити испитује веродостојност докумената које прибавља у тој процедури, већ локацијске услове, грађевинску и употребну дозволу издаје, а пријаву радова потврђује, у складу са актима и другим документима из члана 8б овог закона. Надлежни орган у складу са ставом 1. овог члана проверава искључиво испуњеност следећих формалних услова: 1) надлежност за поступање по захтеву, односно пријави; 2) да ли је подносилац захтева, односно пријаве лице које, у складу са овим законом, може бити подносилац захтева односно пријаве; 3) да ли захтев, односно пријава садржи све прописане податке; 4) да ли је уз захтев, односно пријаву приложена сва документација прописана овим законом и подзаконским актима донетим на основу овог закона; 5) да ли је уз захтев приложен доказ о уплати прописане накнаде, односно таксе.*
- Безбедност објекта се испитује и констатује у свим претходним корацима пре употребне дозволе на шта указује и одредба члана 154. Закона о планирању и изградњи у коме је прописано да се подобност објекта за употребу утврђује техничким прегледом. Након завршетка изложбе и уклањања павиљона, објекти у оквиру којих су они били постављени прилагођавају се за трајну употребу, након чега је инвеститор дужан да поднесе захтев за издавање употребне дозволе у складу са законом о планирању и изградњи.

По окончању поступка јавне расправе Министарство финансија ће анализирати све примедбе, предлоге и сугестије учесника у јавној расправи и сачиниће извештај о спроведеној јавној расправи о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о посебним поступцима ради реализације међународне специјализоване изложбе EXPO BELGRADE 2027 који ће објавити на интернет страници Министарства финансија и на Порталу „е-Консултације” најкасније у року од 15 дана од дана окончања јавне расправе, све у складу са програмом јавне расправе и чланом 41 Пословника Владе.